

Dopisi morajo biti frankirani, podpisani in opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Časopis prejemajo le člani strok. organizacij, ki so priključene Strok. komisiji za Slovenijo, in sicer brezplačno.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS

— Izhaja 15. v mesecu. —

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, pošt. predal 290

Čekovni račun št. 13.562

Telefon interurban št. 3478

Rokopisi se ne vračajo.

Sedaj nastopimo zopet mi!

Volilna doba je pri kraju. Vse zanimanje javnega življenja je bilo med volilno dobo zainteresirano na njenem izidu. Tako so druge panoge javnega življenja stopile nekako v ozadje, med drugimi tudi delavske strokovne organizacije. Nočemo reči, da strokovne organizacije niso bile zainteresirane na izidu volilne borbe. Nasprotno, bile so zelo zainteresirane, saj je od političnega razvoja v državi v marsičem odvisno gospodarsko in socialno zakonodajstvo, kar je pravi teren za delovanje strokovnih organizacij. Strokovne organizacije v volilni borbi le v toliko niso aktualne, v kolikor one ne vodijo volitev za parlament, ne postavljajo kandidatov in tako ne izvršujejo neposrednega volilnega akta.

Kaj drugega je z njihovim članstvom. Članstvo je imelo vso možnost pri volitvah sodelovati v čemer so bile strokovne organizacije vedno pripravljene po svojih močeh ščititi mu svobodo vesti in udejstvovanja ter preprečiti pritisk od strani delodajalcev, da bi članstvo strokovnih organizacij delovalo in volilo za kakršnekoli stranke ali grupe ali kandidate, o katerih bi bilo delavstvo prepričano, da jim ne more zaupati svojega glasu.

Ugotoviti moramo v naš največji ponos, da se je baš članstvo strokovnih organizacij v zadnjih volitvah najbolj uveljavljalo, kar je ravno dokaz, da je šola, ki jo dobiva delavstvo v svojih strokovnih organizacijah izredno koristna za vse pošteno in javno življenje. Zelo nas tudi veseli, da so tudi vidni člani vodstva strokovnih organizacij, predvsem zlasti naš predsednik Strokovne komisije s. Ivan Mlinar, dajali vsemu delavstvu in vsej javnosti dober vzgled, kako mora nastopati ob takih prilikah vsak državljan, če hoče, da se razvija javno življenje v onem pravcu, o katerem je najbolj prepričan, da vodi do uspešnih rezultatov.

Sedaj, ko je volilna borba končana, pa nastopajo strokovne organizacije zopet svojo normalno pot, ki so si jo določile v delavskem gibanju. Vsakdo, ki je vestno zasledoval razvoj našega dela v zadnjih letih je moral opaziti, da se je tudi pri delovanju strokovnih organizacij izvršila velika in temeljita izprememba. Na delu so bile naše najboljše sile, da se prilagodi delovanje strokovnih organizacij novim razmeram in da postane sodobno. Objektivni presojevalec nam bo tudi priznal, da se je cela reorganizacija delovanja prav temeljito posrečila in obnesla. Črta, ki je potegnjena med stari in sedanjim, je temeljita ločilka enega od drugega. Pri tem pa kontinuiteta in tradicija ni nič trpela. Prilagodili smo se novim razmeram, pri tem smo pa ohranili svoje stare tradicije, ki so bile vedno naš ponos, to je znana in vseobjemajoča solidarnost, trdna disciplina in požrtvovalnost članstva, za katero bi nas mogle zavidati, skoro bi rekli, vse druge vrste organizacij. Sedaj, ko zopet pristopamo k nadaljevanju našega dela, si moramo nekoliko osvežiti spomin na načrt, ki smo si ga stavili in o katerem smo prepričani, da ga bodo naše strokovne organizacije izpeljale v največjo korist delovnega ljudstva v Sloveniji.

Glavno vprašanje okoli katerega se suče vse naše delovanje, je gospodarski in socialni razvoj razmer v Sloveniji, torej v pokrajini, kjer delujejo naše strokovne organizacije in kateri morajo v prvi vrsti posvečati svojo skrb. Mi smo že mnogokrat v našem listu zapisali, da nas gospodarski razvoj in z njim povezan socialni razvoj v Sloveniji, zlasti v zadnjih letih, močno skrbi. Pri tem smo opozorili na agrarno pasivnost naše dežele, ki komaj, komaj preživlja sedanje njeno prebivalstvo, dočim za vsakoletni naraščaj, ki ga je prilično okoli osem tisoč, ne nudi možnosti zaslužka in s tem tudi ne življenja. Opetovano smo že povedali, da Slovenija ne pridela to-

žavi. Ta dejstva so zadnja leta zelo zadrževala gospodarsko delavnost Slovenije in z njo seveda tudi razvoj socialnega položaja našega delavstva in nameščentstva. Mi smo glede teh stvari že stavili nekaj smernic za naše javno udejstvovanje, predvsem pa upamo, da bomo končno le uspeli zainteresirati za ta temeljna vprašanja predvsem javne ustanove naše dežele, potem državne oblasti, ki morajo voditi račun o socialnem položaju vsega prebivalstva države in s tem tudi slovenskega in slednjim upamo, da se bodo spravili k izdelavi konkretnih načrtov tudi naši strokovnjaki, ki se bavijo z vprašanjem narodne ekonomije.

Naj bo novo leto v strokovnem pokretu novi dvig proletarske duševnosti in solidarne strnjjenosti vseh nas,

Ta klic bodi pozdrav vsem sodrugom in sodružicam od

**Uredništva in uprave „Delavca“
Strokovne komisije za Slovenijo**

Naš tisk naj bo v Novem letu krik orjaka, ki bo klical iz vsake delavske hiše našo proletarsko zavest in solidarnost. Zato bodite z Novim letom naročniki

„Delavske politike“

Proslavite 20. obletnico smrti Ivana Cankarja s tem, da postanete vsi, ki še niste, člani Cankarjeve družbe. In naj bodo že letošnje lepe 4 knjige Vaš sostanovalec in prijatelj.

**Trd bodi, neizprosen,
sodrug jeklen,
posebno ko braniš pravice
delavskega razreda.**

(Prosto po Jurčiču)

liko živil, kolikor jih njeno prebivalstvo potrebuje in da moramo same pšenice uvažati letno okoli 7000 vagonov. Ta uvoz živil je treba kupiti, to se pravi z drugimi besedami, izvažati moramo zanj kake druge produkte in ti morejo biti predvsem vzeti le iz naše industrijske in obrtne delavnosti in nekaj nam lahko daje tudi tujski promet.

Glede obrtne in industrijske delavnosti razvoj zadnja leta ni ugoden. Na eni strani sili naš obmejni položaj težko industrijo iz vojaško strateških razlogov v središče države. Druga industrija in obrt, ki bi pa v tem ne našla ovire, pa zadeva ob občutne težkoče vsled davčne preobremenitve Slovenije in vsled velikanske industrijske premoči, ki jo razvijata naši dve veliki sosednji dr-

Strokovne organizacije ne morejo pri tej stvari napraviti drugega, kakor da silijo v to, da se čimprej prične izdelovati celoten gospodarski načrt, ki ga bodo potem, ko bo izvršen, one z vso svojo dinamiko pretvorile v živo življenje in poskrbele za njegovo izvršitev.

Druga, kar moremo mi napraviti, je pa to, da spopolnimo naše delovanje v tem pravcu, da bo dobilo članstvo strokovnih organizacij v njenih okriljih možnost svoje strokovne izpopolnitve in gospodarske naobrazbe, kar je predpogoj za povečavo produkcije in izboljšanje njene kvalitete. Naj pripomnimo, da se povečanje produkcije ne more izvršiti s podaljšanjem delovnega časa, ker bi prišli na ta način iz dežja pod kap, temveč predvsem z izboljša-

njem delavske strokovne izobrazbe in z izboljšanjem tehničnih sredstev. Prvo spada v okvir delovanja strokovnih organizacij, drugo pa v okvir gospodarskih krogov, ki se morajo slednjič enkrat že zavesti, da se konkurenčnost izdelkov ne more povečati na račun delavskih lačnih železnic, temveč z izboljšanjem orodja in tehničnih sredstev.

Povečanje tehničnega znanja delavstva je star program strokovnih organizacij, ki ga bodo morale vršiti vse dokler bo človeška roka in um potrebna pri produkciji dobrin.

One so ga tudi vedno izvrševale, zlasti pri obrtnih strokah. Naj omenimo predvsem naše brivce, natakarje, in zadnje čase zlasti strojnike, ki so v svojih tečajih, ki so jih baš njihove strokovne organizacije priredile, dosegle pri strokovni izpopolnitvi že prav lepe uspehe. Povojne zmešnjave so to važno delo strokovnih organizacij marsikje otežkocale, toda sedaj je napačil čas, ko se mora to delo na celi črti obnoviti. Vodstvo naših strokovnih organizacij je že na tem, da stvar temeljito in po načrtu organizira. Preskrbljena so tudi sredstva in pripomočki, da bo šlo to delo dobro izpod rok. Opozarjamo pri tej priliki zlasti podružnice strokovnih organizacij, da se za to važno zadevo interesirajo, ko bodo dobile pozive k tozadevnemu sodelovanju.

Danes smo nekoliko ponovili naloge, ki smo si jih stavili pri našem delovanju. V prihodnjih številkah bomo pa že pričeli priobčevati v koliko naše delo napreduje in kje bo treba zastaviti čim več naših moči. Nič ne dvomimo, da bomo našli mnogo pomočnikov pri tem delu, saj so funkcionarji naših strokovnih organizacij prav v zadnjih časih opetovano pokazali, da razumejo duh današnjega časa in da so voljni zastaviti svoje najboljše sile, da se žalostna preteklost delovnega ljudstva Slovenije spremeni v boljšo in ponosnejšo bodočnost.

**Kontrola nad delovanjem
humanitarnih društev za
vzajemno podpiranje**

in strokovne organizacije.

Minister trgovine in industrije Nikola Kabalin je izdal naredbo, ki določa nadzorstvo nad zavarovalnimi podjetji, pravilnik o ustanovah humanega značaja, ki se bavijo z zavarovanjem za pogreb in stroške za primer bolezni ali za penzijsko zavarovanje. Doslej glede teh ustanov sploh ni bilo zakonitih določb. V državi je danes tisoče takih društev. Taki fondi so ustanovljeni tudi v drugih društvih in prosvetnih organizacijah, ki nudijo podobne podpore. Naredbo je izdal trgovinski minister, torej se nanaša po našem mnenju logično na pridobitne ali špekulativne ustanove te vrste. Ne more se pa nanašati na delavske strokovne organizacije, ker spadajo te v delokrog notranjega ministrstva.

Take poizkuse, da bi delavske strokovne organizacije spravili pod kontrolo, so napravili v Angliji že večkrat in v bivši Avstriji 1904. — Vedno pa so državniki uvideli, da bi bilo to krivično ter pustili strokovnim organizacijam svobodo, ker niso spekulativne ustanove.

Širite naš list!

Ivan Cankar in slovenski socialisti

(Ob 20-letnici)

»Svatje, bratje, vzdrامة se! Da kopljemo záse, da zidamo záse, da záse trpimo!«
Ivan Cankar v »Kurentu«.

Kakor povsod na svetu, se sme socializem tudi na Slovenskem ponašati s tem, da šteje med svoje prijatelje najvišje duhove, ki so zrastle iz naše zemlje in našega ljudstva. Ivan Cankar, ki še vedno pomeni vrhunec v slovenski literaturi in ki je najvišje dvignil uporni in samozavestni klic slovenskega ljudstva, ni mogel biti drugega kakor socialist, kakor pripadnik tiste ideje, ki proglašča za merilo vsega — človeštva.

Če rečemo, da je bil Ivan Cankar socialist, moramo hkrati pibiti, da ni bil »socialist« tiste sorte, za kakršne se izdaja večina slovenskih razumnikov, ki se v ginjenem gostilniškem razpoloženju priljuje delavcu ob mizi: »Veste, tudi jaz imam socialni čut« — kakor da je neka posebna zasluga intelektualca, da tudi on ve, ga ni sam na svetu, da živi v človeški družbi in da mora nujno imeti neko socialno čustvo.

Ivan Cankar je globoko čutil, da socialno vprašanje ni miloščinarstvo, da delavec ne zasluži vbogajme, temveč da hlapcu Jerneju pripada grunt, ki ga obdeluje.

V »Kurentu«, čudoviti pesnitvi vsega slovenskega ljudstva pove Ivan Cankar razmerje izkoriščanega razreda do bogataškega:

»Naše meso jih je nasitilo, naša kri jih je napojila — tirjajmo svoje meso in svojo kri! Mi smo sejali, naša je žetev, sužnji, vstanite!«

Njegov »Hlapec Jernej in njegova pravica« pomeni najvišji človečanski evangelij socializma. In edino to

slovensko literarno delo je bilo prevedeno na jezike vseh kulturnih narodov: angleški, francoski, italijanski, ruski, češki, nemški... In če bi visoko izobraženi očetje v Stockholmu izvedeli prav čas za Ivana Cankarja, bi mu prav za ta spis priznali Nobelovo nagrado za svetovno literaturo.

Ivan Cankar ni bil samo pesnik socialistične ideje, on se je tudi najaktivneje udejstvoval v socialističnem gibanju, zaklical delavstvu: »Vaš tabor je socialna demokracija!« in tudi kandidiral na socialdemokratski listi za litjski okraj. Kako visoko je cenil naše težavno, vsakdanje izobraževalno, vzgojno in organizacijsko, na zunaj malo vidno delo, je povedal v predavanju »Slovensko ljudstvo in slovenska kultura«, ko je rekel:

... »Tam in takrat sem videl, kaj je resnično, pogumno, vztrajno kulturno delo, ki se ne prestraši ničesar, ki nikoli ne omahuje, nikoli ne obupuje. Ob tem velikem delu se mi je zazdelo moje lastno delo zelo malenkostno. Zakaj spoznal sem, kod vodi in kam drži edina pot do rešitve ljudstva iz tlačanstva, do rešitve kulture iz današnjega bankrota, do rešitve kulturnih delavcev iz sramotne brezposelnosti, iz zaničevanja in ponižanja!«

Ker je Ivan Cankar poznal socializem kot idejo in kot gibanje, je pokazal tudi na napake v našem gibanju in opozarjal zlasti na to, da se ne smemo omejevati samo na krušni boj, da moramo biti širši, da moramo prebujati vse ljudstvo, da moramo rasti iz domače zemlje in domačih potreb. V »Očiščenju in pomlajenju« je dejal:

»Temeljna načela socializma in zadnji cilji njegovi so last vseh narodov; toda pota, ki vodijo do teh ciljev, si more začrtati le vsak narod zase, po svoji osebnosti, po svojih domačih gospodarskih, političnih in kulturnih razmerah. Kar velja za Charlottenburg in za Dunaj, še nikakor ni potreba, da bi veljalo za Trbovlje in za Idrijo.«

V tem spoznanju nadaljujmo Cankarjevo delo in v urah najhujše stiske mislimo na njegove besede:

»Bil bi hinavec in lažnivec če bi se imenoval socialista, pa bi v globocini svoje duše ne veroval v svoje ideale! Nič se ne bojmo, nič se ne strašimo dnevnega trpljenja, ne zakrivajmo oči pred grozotami časa — pogumno jim glejmo v lice! Ne samo človek, ne samo narod, tudi človeštvo se bo vzdignilo iz močvirja, očiščeno in pomlajeno! V to verujmo, v to zaupajmo — in lažje nam bo trpljenje!«

Poslovne knjižice in priučeni delavci

V novih poslovnih knjižicah je na strani 4. več rubrik, iz katerih naj bi bila razvidna delavčeva kvalifikacija.

To rubriko imajo izpolniti za obrtne vajence in pomočnike pristojne obrtne zadrage.

Te bodo za vajence in pomočnike zato tudi izdajale poslovne knjižice. Za nekvalificirane in priučene delavce bodo izdajale poslovne knjižice občine. Te bodo imele izpolniti rubrike na strani 4, 5 in 6 tako za navadne, kakor za priučene delavce.

Za delavce je v mnogih ozirih važno, da je v tej rubriki pravilno napisano, kakšne so njegove strokovne sposobnosti. Besedilo rubrik na teh straneh na žalost ni dovolj določeno, da bi že samo sililo na pravilno izpolnitev.

Pri delavstvu se strokovna vsposobljenost ne izraža samo v tem, da ima kdo za seboj formalno vajeniško ali pomočniško dobo, temveč prav često le v tem, da je bil kdo dalje ča-

sa praktično zaposlen pri duhu, ki se mu je treba priučiti. Takšni delavci se imenujejo priučeni delavci.

V to kategorijo spada večji del tovarniških delavcev. Tako so n. pr. v tekstilnih tovarnah kvalificirani delavci v smislu obrtnega zakona le profesionisti, drugi delavci pa so priučeni.

Delavci in delavke, ki so zaposleni v predilnicah, tkalnicah, oplemenjevalnih oddelkih, na katerih prav za prav pravo produktivno delo teh obratov sloni, so strokovno visokovsposobljeni delavci, ne pa nekvalificirani delavci v smislu obrtnega zakona. Oni so se vsposobili za svoje delo z dolgoletno prakso.

Tudi v nekaterih obrtnih strokah je pomen takih priučeni delavcev velik. Tu naj omenimo zidarje. Mnogo dobrih zidarjev je, ki opravljajo že leta in leta, morda že desetletja najtežja zidarska dela, čeprav nimajo za seboj formalne vajeniške dobe,

temveč so začeli v stroki kot pomožni delavci, počasi pa so se pravemu zidarskemu delu priučili.

Za take delavce je prav posebno važno, da se vidi že iz poslovne knjižice, da so delali že več let na zgradbi kot priučeni zidarji. Svetujemo, da si dobe taki priučeni delavci od delodajalcev, kjer so bili v takem svojstvu zaposleni potrdila, da so delali dela, ki jih opravljajo običajno pomočniki, — v kolikor ni vpisano to že v njihovo dosedanje delavsko knjižico in da to na občini, ko bodo zahtevali novo poslovno knjižico, predložijo. V kolikor gre za obrtniške poklice kakor so n. pr. zidarji, bi se moralo zahtevati, da izpolne rubriko 11. pristojna združenja. V teh primerih naj se zahteva, da pošljejo občine knjižico v svrhu izpolnitve te rubrike pristojnim združenjem; enako, kakor je predpisano to za prave obrtne pomočnike.

STROKOVNI VESTNIK

STAVBINCI

SEZONSKI DELAVCI PODPORE NE DOBE VEČ.

Mnogim sezonskim, pred vsem stavbnim delavcem se še danes sliši neverjetno, da v času, ko sezona preneha in poneha, brezposelne podpore z Javne borze dela ne dobe več nobene. Ko smo to trdili in trdimo, ne mislimo uganjati nikake demagogije, kakor radi kriče naši »zeleni« odrešeniki, ki so tudi pripomogli k takemu stanju. Oslanjali smo se na novo Naredbo o preskrbovanju nezaposlenih delavcev z dne 25. nov. 1937 — tega 2. sklopa, ki določa, da

Protestna zborovanja, sklicana v ta namen s strani Saveza Gradjevinških Radnika Jugoslavije so bila z ozirom na važnost tega vprašanja slabo obiskana. Ostale delavske strokovne organizacije, v kolikor imajo včlanjeno sezonsko delavstvo so bile tihe, kot da se jih naredba o pomoči nezaposlenim nič ne tiče. Premajhen odpor s strani sezonskega in ostalega delavstva je torej omogočil, da je Naredba dobila zakonsko moč in se pričela tudi v praksi izvajati. Poglejmo kako:

»Javna borza dela v Ljubljani.

Št. ak.: 24.228-22.

Upravi občine

Sv. Križ pri Litiji.

Naslov se naproša, da se Zgonc Jerneja, roj. leta 1892, stanujoč: Moravska gora obvesti, da je bila njegova prošnja za brezposelno podporo zavržena po § 74 Naredbe o preskrbovanju nezaposlenih delavcev in nameščencev od 25. nov. 1937 (Službeni list št. 1 od 1. jan. 1938) iz razloga,

ker je sezonski delavec.

Zoper ta odlok je v osmih dneh po vročitvi tega odloka preko Javne borze dela v Ljubljani dopustna pritožba na Ravnateljstvo Javne borze dela v Ljubljani.

Dne 15. novembra 1938.

Po nalogu šefa: Javna Borza dela v Ljubljani, podpis:
Lombardova.«

Na ta odgovor Javne borze dela v Ljubljani se je navedeni Zgonc Jernej pritožil preko uprave občine Sv. Križ, ter dobil na istem listu papirja sledeč odgovor: »Ker je sezonski delavec« dvakrat z rdečim svinčnikom podčrtano, ter z istim svinčnikom nadalje napisano:

Taka je torej Naredba o preskrbovanju nezaposlenih delavcev v praksi. Piti ...

Kaj bo z nami?

Toda ne samo sezonsko delavstvo, tudi občine so v skrbeh, kaj bo s temi nezaposlenimi sezonskimi delavci

Delavci naj sami na to gledajo, da se bo vpisalo to na strani 4. v rubriko 11 nove poslovne knjižice, ki nosi naslov: druga strokovna izobrazba.

Tam naj stoji: delal toliko in toliko let kot priučeni delavec v zidarski stroki, v tekstilni tovarni kot predlec na sefarktorjih, kot kovinar v valjarni železa in slično.

Po kolektivnih pogodbah imajo priučeni delavci navadno drugačne mezde, kakor nekvalificirani delavci. Tudi pri iskanju novega posla je s prakso pridobljena kvalifikacija istotako važna, kakor formalna z raznimi izpiti in šolami pridobljena kvalifikacija.

Zato mora biti tudi ta kvalifikacija iz poslovnih knjižic razvidna.

V poslovnih knjižicah je splošna rubrika, ki to omogoča.

Priučeni delavci pa naj pazijo sami, da bo ta rubrika tudi res točno in pravilno izpolnjena.

v zimskem času, kajti one so prve poklicane, da jim v njihovi bedi pomorejo. Že spomladi tekočega leta, takoj po objavi te Naredbe so nekateri župani podeželskih občin, v katerih prebiva velik odstotek sezonskega delavstva uvideli, da je taka naredba še v škodljiva ne samo za delavce same, nego tudi za občine in z njimi v zvezi tudi za celo narodno gospodarstvo. Tako je na pr. župan občine Vodice poslal na protestno zborovanje, sklicano po Zvezi stavbnih delavcev Jugoslavije sledečo izjavo:

»Zborujočemu članstvu Saveza Gradjevinških Radnika Jugoslavije v Vodiceh.

Pri pregledovanju blagajniških knjig sem ugotovil, da so sezonski delavci naše občine Vodice prejeli letošnje zimo brezposelne podpore v višini 24.768 din, pričakuje pa se še cca 6000 do 8000 din, skupno okrog 32.000 din. To je vsekakor precejšen znesek, ki ga prejme delavstvo, ki pa ga tudi samo plača s svojimi prispevki. Pred par dnevi sem bil na Borzi dela v Ljubljani, kjer se mi je na merodajnem mestu izjavilo, da se prihodnje leto te podpore ne bodo več dobivale. To pa menda iz razloga, ker novi zakon pravi, da morajo imeti delavci najmanj osem mesecev članstva in če bo brezposeln v času dela. Ker bo radi tega naše delavstvo zelo oškodovano in bo radi tega malokdo dobil podporo, Vam priporočam, da se organizacije zavzamejo za pravično ureditev te zadeve. Morda naj bi se izdal vsaj za Slovenijo poseben pravilnik, primeren našim razmeram.

Pripominjam še, da je ravno v naši občini večina delavstva sezonskega ter bo, kot sem že poudaril, ravno delavstvo naše občine občutno prizadeto.

Vodice, 12. februarja 1938.

Župan: **Jerala Janez I. r.**

Jasno je, da ta Naredba ... Ja globoko posega v interese sezonskega delavstva. **Strokovni vestnik je treba nujno popraviti.** Toda ne tako, da bodo delavci dobili za povišane prispevke Javni borzi dela nadomestilo v kakem prisilnem delu, ...

... nego podporo, ki naj v resnici nudi vsaj najnižji eksistenčni minimum sezonskemu delavstvu.

Poudariti pa moramo, da ne smemo pričakovati od nikogar pravilne spremembe tega pravilnika in naredbe, ako ni sezonsko delavstvo številčno močno v svojih svobodnih razrednih delavskih strokovnih organizacijah, ki so nekakšna tehnična naše moči ...

Naročajte ves potrebni volilni material za izvedbo zaupniških volitev naravnost pri Delavski zbornici v Ljubljani, poštni predal št. 160.

RUDARJI

Razglas. Uprava ZRJ v Zagorju ob Savi razglasa vsem svojim podružnicam, da se v smislu čl. 8 Zvezinih pravil, vrši v prvem tromesečju prihodnjega leta VI. redni kongres ZRJ. Po točki 4 tega člena se imajo delegati za kongres izvoliti na občnih zborih podružnic, in sicer za vsakih

100 članov po en delegat. Samostojne podružnice pod 100 članov imajo tudi pravico do enega delegata. Število delegatov se bo določilo na povprečju 12 vplačanih tedenskih prispevkov v zadnjem četrtletju pred sklicanjem kongresa. V smislu člena 8 točka 6 ima centralna uprava Zveze svoje predloge, dva meseca pred vršitvijo kongresa objaviti v Zvezi-

nem glasilu. Podružnice pa morajo svoje predloge poslati centralni upravi najmanj 6 tednov pred kongresom. Centralna uprava pa jih mora objaviti v Zvezinem glasilu (»Delavec«) en mesec pred kongresom. Dnevni red in kraj vršitve kongresa se bo določil na prihodnji seji načelstva ZRJ. — **Uprava.**

SPLOŠNA DELAVSKA STROKOVNA ZVEZA**Za spremembo kolektivne pogodbe v tekstilni industriji**

Zadnje tedne je akcija za spremembo kolektivne pogodbe v tekstilni industriji nekako zastala.

Delavske strokovne organizacije niso silile na to, da bi se vršila pogajanja med volitvami v narodno skupščino. Saj je znano, kako se lahko vidi v najbolj upravičenem strokovnem pokretu le gibanje s političnimi svrhmi, ki potem nima opraviti le z nasprotovanjem poslodavcev, temveč tudi z nasprotovanjem oblasti. Zato je bilo treba odločiti tudi ta pogajanja na čas po 11. decembru. Poslodavcem pa je bil izročen delavski predlog za spremembo splošnega teksta kolektivne pogodbe, tako, da se bodo lahko pogajanja o tem nemudoma započela.

Pogajanja glede spremembe splošnega dela pogodbe bodo lahko v razmeroma kratkem času zaključena. Težje pa bodo razprave o tarifnem delu pogodbe. Tu je treba pomisliti, da gre za 17.000 delavcev in za najrazličnejša delovna razmerja. Tu je mogoče delo po našem mišljenju le tako dobro opraviti, če bomo šli od skupine do skupine sorodnih podjetij, pri čemur bomo pritegnili k sodelovanju na eni strani glavne predstavnike prizadetih industrij, na drugi strani pa delavce iz teh tovarn.

Ne na strani poslodavcev, ne na strani delavcev ni toliko pregleda čez dejansko stanje in stvarne potrebe, kakor se postavljajo na terenu, da bi se moglo to brez sodelovanja prizadetih rešiti. Zato priporočamo tak način dela.

Morda bo to nekoliko zamudnejše, morda se bodo zavlekla vsled tega pogajanja na malo daljšo dobo, — vendar pa se naj upošteva, da je to edina pot, da pridemo do res dobre kolektivne pogodbe. Če smo s tem opozorili delavstvo na težkoče in svetovali, naj se ne zahleva hitrejših odločitev, kakor so mogoče, pa moramo staviti resen apel tudi na drugo stran:

Na poslodavski strani naj smatrajo akcijo za spremembo kolektivne pogodbe za nujno.

Treba je pristopiti sedaj k poslu brez vsakega odlaganja, da se med delavstvom ne bi zopet razširilo mišljenje, da se akcija za spremembo kolektivne pogodbe namerno zavlačuje. Od delavske strani obstoja volja, da bi izboljšali kolektivno pogodbo za tekstilno delavstvo v mirnem ozračju.

Mogoče pa bo to le, če bo delala v tem pravcu tudi druga stran.

50-letnica socialnega zavarovanja

Okrožni urad za socialno zavarovanje delavcev je izdal letno poročilo o poslovanju v letu 1937. V svojem poročilu podaja kratek pregled o delovanju in razvoju socialnega zavarovanja od ustanovitve leta 1889, v smislu avstrijskega zakona z dne 30. marca 1888, in uveljavljanja z dnem 7. julija 1888, pa do konca poslovnega leta.

Nekateri podatki iz tega poročila so zanimivi tudi za širše plasti delavstva ter jih bomo zaradi tega deloma priobčili v naši prihodnji številki »Delavca«.

Poročilo obseza 132 strani velike oblike in je ilustrirano z grafikoni ter slikami ustanov in zdravilišč delavskega zavarovanja. Poročilo kaže široko zasnovano socialnega zavarovanja, ki pa seveda še potrebuje izboljšanje in dopolnitev v vseh svojih panogah ter se mora vse to izvesti le s sodelovanjem članov delavcev in nameščencev, ki zahtevajo, da se v ta zavod izvedejo regularne volitve.

DELA VSKA ZBORNICA V LJUBLJANI.

Štev. 2450-38.

Po čl. 59a zakona o zaščiti delavcev oproščeno plačanja takse.

Predmet: Volitev delavskih in nameščenskih zaupnikov za leto 1938.

Razglas

V smislu §-a 11. zakona o zaščiti delavcev in v zvezi s čl. 2 »Navodil ministrstva socialne politike za volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov« (ZR, Br. 11.979-IV, z dne 23. dec. 1927, objavljenih v 296. številki »Službenih Novin« od 29. dec. 1927) se imajo vsako leto v mesecu januarju vršiti volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov.

Na podlagi tega imajo delavci in nameščenci, zaposleni v obrtnih, industrijskih, trgovskih, prometnih, rudarskih in njim podobnih podjetjih (obratih) voliti za leto 1939 svoje zaupnike.

Zaradi tega se objavlja, da odredjajo Zakon o zaščiti delavcev, Navodila za volitve in Poslovnik o delovanju delavskih in nameščenskih zaupnikov glede nalog delavskih in namešč. zaupnikov in njihovih volitev sledeče:

Zaupniki imajo to-le nalogo:

a) delujejo na zaščito gospodarskih, socialnih in kulturnih koristi delavcev, zaposlenih v podjetjih, ki so navedena v §-u 1. Zakona o zaščiti delavcev;

b) vplivajo na vzdrževanje dobrih odnosov med delavci in delodajalci;

c) sodelujejo pri pripravljanju in izdelovanju kolektivnih delovnih pogodb med delavci in delodajalci;

č) skrbje, da se delodajalci in delavci strogo drže teh kolektivnih in individualnih delovnih pogodb;

d) posredujejo med delavci in delodajalci v sporih, ki izvirajo iz delovnega razmerja, zlasti pa onih, ki se tičejo dnevnih mezd (plač), da se poravnajo taki spori izlepa; kjer se jim to ne bi posrečilo in kjer bi zaradi tega pretla stavka, morajo zahtevati zaupniki posredovanje državnih oblastev;

e) posredujejo pri določanju akordnih tarif, povprečnih in minimalnih zaslužkov, kolikor niso regulirani s kolektivnimi pogodbami ob sodelovanju delavskih profesionalnih organizacij in delodajalcev, istotako posredujejo pri deljenju akordnega dela;

f) stremijo za tem, da se strogo uporabljajo vse odredbe, ki jih predpisujejo zakonodajna in administrativna oblastva za zaščito delavcev glede delovnega časa, zdravja, življenja in socialnega zavarovanja ter obveščajo in podpirajo pristojna nadzorstvena oblastva v vseh vprašanjih, ki se nanašajo na uporabljanje veljavnega zakonodajstva o zaščiti delavcev;

g) stremijo za tem, da se vzdržuje v podjetjih red in disciplina;

h) podpirajo delavce in delodajalce z navesti ob izstopu iz dela ali odpustu delavcev iz obrata in stremijo za tem, da se izvestni spori, ki so v zvezi s tem, poravnajo izlepa;

i) sodelujejo po možnosti pri upravi raznih delavskih humanitarnih naprav (zadruge raznih vrst, raznih društev za medsebojno podpiranje itd.), in sicer po navodilih ministrstva za socialno politiko;

j) vročajo delodajalcem vloge za izboljšavo organizacije dela v podjetjih.

Delavski in nameščenski zaupniki, kakor tudi njih namestniki se volijo redno v mesecu januarju vsakega leta.

Volitve se imajo vršiti z neposrednim tajnim glasovanjem po kandidatih listah (proporčni volilni sistem).

Število delavskih zaupnikov se ravna po številu delavcev, ki so zaposleni v dotičnem podjetju, in sicer tako-le:

1. do 20 delavcev, volijo vsi enega zaupnika;
2. od 21 do 50 delavcev, volijo ti največ tri zaupnike;
3. od 51 do 100 delavcev, volijo ti največ štiri zaupnike;
4. od 101 do 150 delavcev, volijo ti največ pet zaupnikov;
5. od 151 do 450 delavcev, volijo ti največ šest zaupnikov;
6. če je več nego 451 delavcev, voli vsakih nadaljnjih 50 delavcev po enega zaupnika.

Pozivamo vse delavce in nameščence, da na podlagi svojih z zakonom zaščitenih pravic izvolijo svoje zaupnike za leto 1939.

Ljubljana, dne 9. decembra 1938.

DELA VSKA ZBORNICA V LJUBLJANI

Tajnik: F. Uratnik, I. r.

Predsednik: L. Jakomin, I. r.

MONOPOLCI

Delavstvo tobačne tovarne v Ljubljani vedno pričakuje ugodne rešitve v pogledu razvrstitve po kategorijah kakor pravilnik o plačah predvideva, na žalost pa stvar počasi napreduje. So še vedno mesta zasedena iz vrst delavstva iz III. kategorije na mestih II. kategorije kar pa to ne odgovarja; v tem pravcu bo treba še intervenirati, da se čim več pridobi v korist delavstva. Razmere se danes tako hitro menjajo, da bo treba misliti na ponovno povišanje plač, vsaj nestalnim delavcem in delavkam, ker

so njih dnevne prenikke za današnje razmere. Dalje je potreba, da se uredi glede zadnjega dodatka, kajti pravilnik predvideva, da se naj da zadnji dodatek profesionalistom za bolj specialna dela, kakor tudi onim II. kategorije, kateri so pri odgovornih delih, to je treba, da izvrši Uprava monopolov, ki je dala v pravilnik. Za vse to se zanima. **Odbor podružnice Saveza** v Ljubljanski tobačni tovarni, tem potom se obrača na vse članstvo, da tudi oni podpirajo stvar pri vsaki priliki, kajti le v slogi je moč in zmaga za človečanske pravice. Pri zadnjem izplačilu je bilo na-

branih prostovoljnih prispevkov za podpore potrebnim članom 305 din, za kar se odbor zahvaljuje vsem darovalcem. Prihodnjič se pobira za Križmana Alojzija in prosimo, da to članstvo vzame na znanje in po možnosti prispeva.

Opozarjamo vse naše krajevne organizacije, funkcionarje in zaupnike na razglas Delavske zbornice o volitvah delavskih in nameščenskih zaupnikov, katerega objavljamo v današnji številki.

BELEŽKE

Borimo se za socialne pravice

Naše svobodne strokovne organizacije so naša vojska, ki se bori za socialne pravice delavcev in nameščencev. V njih morata zaradi tega vladati strumna disciplina in red, ki omogočata uspešno vojevanje.

Krivice, ki jih imajo organizacije v mislih, imajo svoj izvor v gospodarskem sistemu. Ta loči človeško družbo v dve skupini. Ena je skupina delodajalcev in lastnikov pomočkov za produkcijo, strojev, tovarn in kapitala, ena skupina pa mora prodajati slabše ali boljše svojo delovno silo onim, če hoče preživljati sebe in svojo rodbino.

Ti dve skupini, ki ju lahko vsak vidi in čuti, imenujemo dva razreda človeške družbe: razred posestnikov in kapitalistov je prvi in drugi pa je razred delavcev, ki so prisiljeni, da v skrbi za življenje prodajajo svojo delovno silo.

V tej družbi imamo torej kupce in prodajalce, prvi kupujejo delovno silo, drugi jo prodajajo. Njiju življenjski pogoji so torej popolnoma različni. Razlika je v tem, da prvi lahko žive tudi brez rizika, kdo ali kdo ne dela zanje, dočim je drugih preveč in zaradi tega težko prodajo svojo delovno silo in še takrat po smešno nizki ceni. Navadno se zgodi, da oni prvi malomarno licitira pri kupčiji, ne da bi vpošteval potrebo sočloveka delavca.

Ali ni povsem razumljivo, da se med tema dvema skupinama vrši boj zaradi interesov. Prvi hočejo imeti prevelik dobiček, drugi so pa zopet

upravičeni do življenja. Upravičeni so dalje zahtevati, da se družabne razmere in tudi gospodarski sistem prilagajajo in prilagodi potrebam, da bodo vsi ljudje lahko živeli. Ta pravica je naravna in naravne so zaradi tega tudi svobodne delavske strokovne organizacije.

Socializem, ki je danes znanost, priznava znanost, uči prav tako. — Družba z uvajanjem socialne zakonodaje, delavskega varstva itd., to potrebo tudi priznava, dasi vsega tega priznavanja ne sankcionira z resnim izvajanjem, marveč le polovično, bolj formalno kakor dejansko. Zakaj vse socialnopolitične in delavskovarstvene ustanove in ukrepi so stvar delavstva, na katere bi morale imeti delavstvo absoluten vpliv, jih izpopolnjevati, čeprav že ob nadzorstvu oblasti. Te institucije kakor tudi socialnopolitična zakonodaja se bo izvrševala in izpopolnjevala le takrat, če bo v njej sodeloval pravi interesent, ta je pa delavec in nameščeneec.

Strokovne organizacije imajo torej v glavnem dve nalogi: skrbeti za dobre delovne pogoje in voditi in ščititi socialne ustanove ter delavsko zakonodajo. To sta dve važni nalogi. In, če poudarimo še tretjo, je skrb za delavsko izobrazbo, da bo delavstvo v stanu enotno zastopati te interese.

Delavska izobrazba v splošnem in ideološki temelji teh bistvenih nalog so veriga, ki ohranijo organizacije solidarne, enotne in sposobne za težke boje.

Proč z gospodarsko anarhijo — sem z načrtnim gospodarstvom!

Kaj veli internacionala zasebnih nameščencev.

Internationala zasebnih nameščencev šteje v 19 deželah nad 800.000 članov in pošilja vsem nameščencem z ozirom na pretečo novo gospodarsko krizo ob nadaljevanju sedanjih gospodarskih metod topel apel.

V naslednjem objavljamo glavne misli iz tega važnega oklica:

Internationalna zveza zasebnih nameščencev se zaveda, da je ozdravljenje svetovnega gospodarstva mogoče samo z ureditvijo trgovinske politike, ki za njo streme vsi narodi sveta. Demokratične države se morajo zaradi tega upreti avtarkičnim težnjam onih dežel, ki ogrožajo svetovni mir in konsolidacijo svetovnega gospodarstva.

Internationalna poudarja sklepe, ki jih je londonski mednarodni strokovni kongres sprejel (v juliju 1936) glede načrtnega gospodarstva. Internationala bo na svojem kongresu julija meseca na Dunaju po možnosti navedla in poudarila specialne naloge. Strokovne organizacije so ponovno izjavljale, da hočejo s polno odgovornostjo sodelovati v smislu izvedbe načrtnogospodarskih ukrepov. Ta gotovost obstoja še dandanes. Ali v krogih »gospodarstvenih magnatov« se pa kaže naklonjenost načrtnemu gospodarstvu samo takrat, kadar konjunktura pada, toda še tedaj oni navadno zahtevajo le »socializacijo izgub«. Kadar se posli obrnejo na bolje, tedaj nebrizno zahtevajo »pravice svobodne igre sil«, pravice kartelov in monopolov, da diktirajo cene ter da svoj nesrečni režim izkoriščanja naprtijo delovnim množicam.

Sedanji položaj nalaga vladam dolžnost, da pokrenejo vse, da se ognejo novi krizi. Državna politika glede konjunktura je nujna potreba, ki naj prepreči privatno samovoljo v odrejevanju pridelovanja. Ovire popolnega razvoja svetovne trgovine se morajo prebroditi samo tedaj, če se demokratične dežele zedinijo in odklanjajo vsakršno devizno urejevanje, kontingentiranje in carine. Svetovna

proizvodnja in svetovna potrošnja se morata spraviti v soglasje. Za izvoz je treba napraviti vse mogoče olajšave. Ali zamenjava blaga se podpira tembolj, čimbolj se krepi v posameznih deželah notranje gospodarstvo in notranja potrošnja. Zato je stremeti za tem, da se kupna sila množice dvigne z izboljšanjem nominalnih in realnih mezd. Javno opravljanje del, s pomočjo državnih investicij ostaja še dalje važna zapoved trenutka, da se ohrani konjunktura.

Nameščenci morajo delati za ureditve tega cilja, toda močni bodo samo takrat, če bodo združeni v svojih vrstah, v svoji organizaciji. Nameščenci vseh dežel naj se oklenejo svoje organizacije, svojih svobodnih strokovnih organizacij in krepe obenem druge svobodne strokovne organizacije. Gre za bodočnost vsakega posameznika, za bodočnost privatnih nameščencev vseh dežel.

Niti en nameščeneec ne sme ostati neaktiven!

Jubilejna „Grafična revija“

Ob 70-letnici ustanovitve je izdala ljubljanska organizacija grafičarjev posebno jubilejno številko strokovne »Grafične revije«. Pomembna je ta revija zlasti po svoji opremi v najmodernejši grafični tehniki kakor tudi po svojih strokovnih prispevkih, ki so tudi za lajka vrlo interesantni, ki se hoče bližje seznaniti s črno umetnostjo. Revija izhaja redno v Zagrebu; ta številka pa prinaša samo prispevke v slovenščini. Revija obsega 60 strani veliki 4° ter ilustracije in vzorce modernih tiskovin, ki kažejo, da je grafična umetnost pri nas na višku. Da je grafična umetnost na takem višku, je v velikem delu zasluha organizacije grafičarjev, ki vestno goje to lepo umetnost. — Uredila sta to številko revije A. Štrekelj in D. Kosem, ki obenem za vsa žita vse priznanje za svojo vlogo.

Gospodarski vplivi v srednji in jugovzhodni Evropi

Pred svetovno vojno so se angleški in francoski kapitalisti jako zanimali za srednjo in jugovzhodno Evropo. Posojali so denar in investirali kapital v industrijo in razna posojila. Storili so to, ker so se bali prodiranja nemškega gospodarstva in trgovine v te kraje in orient. Sedanja nemška nacistična politika namreč ni nova, marveč je le nadaljevanje znane politike od Hamburga do Bagdada.

Kakor poroča »Jug. Lloyd«, so začeli v Angliji in Franciji zopet resno razmišljati o svoji predvojni gospodarski politiki v srednji in jugovzhodni Evropi, ki ji je bila v Evropi pospeševati svoj gospodarski vpliv v zaščito svojih interesov v Orientu. Francoski in angleški kapitalisti so v svetovni vojni izgubili mnogo kapitala. Zaradi tega rizika so hoteli izpremeniti svojo politiko. Uvideli so pa končno, da so zmagali, da je to tudi njihov uspeh, in če hočejo ta uspeh zasigurati, ga morajo zaščititi zopet s svojim gospodarskim vplivom, to je, da sklepajo s prizadetimi deželami ugodne trgovinske pogodbe in jim dajo tudi potrebni kapital na posodo.

O izpremembi te politike razpravlja g. Bernhard v »Depeche de Toulouse« ter pravi, da sta Anglija in Francija šele sedaj spoznali važno-

sti tega gospodarskega faktorja v njihju gospodarski in mirovni politiki.

Z ozirom na predvojne in vojne kredite države nimajo prav velikega zaupanja pri zahodnih velesilah. Zaradi tega zagovarjajo politiko ugodnih trgovinskih pogodb. Anglija že danes kupuje mnogo več surovin na balkanskem trgu, kakor jih je kupovala še nedavno in jih plačuje v gotovini, česar druge države izvoznice ne delajo, ker gotovine nimajo. Samo prejšnji mesec je Anglija pri nas kupila za 97 milijonov dinarjev koroze poleg drugega izvoznega blaga, kar je znašalo 117 milijonov dinarjev.

Razumljivo je, da z gospodarskim vplivom nastajajo tudi tesnejši osebni in politični stiki, ki so merodajni tudi za mednarodne politične odnose. S sklenitvijo ugodnostnih trgovinskih pogodb in s političnim sodelovanjem z zahodnimi demokracijami ter obenem z gospodarskim in političnim sodelovanjem dežel, ki potrebujejo moralno in materialno pomoč od zahodne demokracije je najbolj odvisna utrditev trajnega miru v Evropi in svoboden razvoj prizadetih dežel.

Izprememba angleške in francoske politike pomeni torej v sedanjem kritičnem trenutku važen dogodek v razvoju in v pomiritvi Evrope, ki jo potrebuje tako nujno.

Letoviška plat našega gospodarstva

Te dni poročajo listi, da so z našim tujskim prometom težkoče. Gostje prihajajo, toda le malo časa ostajajo v državi, ker je prevelika draginja po zdraviliščih. Zgodi se tudi, da pride večja skupina gostov, za katere pa ni mogoče dobiti prenočišč, kakor se je pripetilo okoli sto izletnikom po časopisnih vesteh v Dalmaciji nedavno.

Tako pravijo.

Vsaka država je dolžna pospeševati tujski promet, ker je ta v državah, ki so primerna za letovišča in je to ena njih gospodarsko »dopolnilnih industrij«. Pri nas imamo lepo število zdraviliških in letoviških krajev in pokrajin, vrhutega pa naše gospodarstvo še ni razvito ter imamo celo kraje, ki so socialno navezani na tujski promet. Imamo lepe kraje in puste, ki so za letovišča pripravni. Pusti kraji pa se brez letoviščarjev niti preživljati ne morejo.

Naša država je šele dvajset let stara in ni mogla ali morda tudi ni bilo prave inicijative za primerno ureditev zdravilišč in letovišč. Prej se v ta namen ni storilo sploh nič, tako, da imamo danes šele nekake začetke letoviščarske politike, kar pa je premalo, kakor dokazujejo gornje vesti.

S splošnega gospodarskega stališča je beg tujcev iz države znak, da

nekaj ni v redu v gospodarstvu. Naš dinar je po vrednosti ohranil svojo višino. Tujci zaradi tega žive v drugih deželah cenejši in boljše kakor pri nas, ker je vrednost drugih valut padla.

Nekaj je v tem. Veliko krivdo pa nosijo davčni sistem in previsoke cene življenjskih potrebščin v primeri s plačami delavcev in nameščencev. Od visokih cen nima dobička producent, kmet, ampak prekupci in verziški. V tem je velika napaka. Druga napaka je, da država premalo, čeprav znatno, podpira letoviške in zdraviliške kraje, ker bi sicer ne mogli imeti krize, ki se pojavlja.

To pravzaprav ni socialno vprašanje specialno glede delovnih slojev vobče, je pa gospodarsko, pridobitno vprašanje, ki ob boljši ureditvi lahko jako mnogo koristi predvsem onim krajem, ki so nanje navezani, na drugi strani pa tudi izpopolnjuje še pomanjkljivo razvito gospodarstvo v državi.

Zaradi tega, mislimo, da mora država podpreti tujski promet z izpremembo davčnega sistema, poskrbeti znosno cene v letoviščih in zdraviliščih ter imeti več ingerence na ureditev letovišč. Te stvari pa zahtevajo znatno izpremembo običajne gospodarske politike.

Zakaj se selijo industrije na jug?

»Jug. Kurir« piše, da je eden glavnih vzrokov, da se slijo industrije na jug ta, da znižajo industrije prevozne stroške. List pravi, da je prizadevanje vseh industrij, da čimbolj racionalizirajo svojo proizvodnjo in da hočejo prodajati svoje izdelke čim ceneje. Industrije, ki so na periferiji države, pa prodajo v svoji banovini komaj 10 do 12 odstotkov svojih izdelkov, vse drugo pa na jugu. Zato bodo mogle nuditi svoje izdelke tem krajem mnogo ceneje, če bodo delale na jugu, ker bodo odpadli skoraj vsi prevozni stroški.

To se navidezno res prepričuje sliši, a je čisto prazna trditev. Vsaka preselitev tov., ne je silno draga stvar in za mnogo tovarne še posebej zvezana s težavami, ker ni v vsakem kraju dobiti kvalificiranega delavstva. Niti ena industrija se zato ne odloči za selitev brez sila tehtnih razlogov. Prevozni stroški pa tak tehten razlog ne morejo biti. Pač pa mnogo

manjše obdavčenje na jugu in pa tudi mnogo manj sitnosti, ki jih morajo prenašati tovarne na jugu. Pa tudi državne nabave so razlog, ki vabijo na jug. Če plača tovarna v Beogradu le 25 odst. samoupravnih doklad, v Ljubljani pa 95 odst., potem je to tisti argument, ki odločilno vpliva na selitev.

V Beogradu je vse centralizirano, v Ljubljani pa vse decentralizirano, zato je v Beogradu polno prednosti, v Ljubljani pa polno zapostavljanja. Tu je vzrok, ne pa v prevoznih stroških. »Jug. Kurir« naj zato ne fantazira!

(Po »Trgovskem listu«.)

V vsako delavsko stanovanje naš delavski tisk!